

Raadsvoorstel

Onderwerp:

Herstelplan 2021

portefeuillehouder: Bob Vostermans

datum vergadering: 14 juni 2021

zaaknummer: 247086

Samenvatting

In verband met de huidige financiële situatie informeren wij u over de stand van zaken en de beheersmaatregelen gebundeld in een herstelplan. U wordt voorgesteld om kennis te nemen van de stand van zaken en de voorgestelde beheersmaatregelen en om in te stemmen met het integrale herstelplan.

Voorstel

Wij stellen de raad voor:

1. kennis te nemen van de stand van zaken en de voorgestelde beheersmaatregelen.
2. het integrale herstelplan vast te stellen als aangepast kader voor het kalenderjaar 2021.
3. meer in het bijzonder besluit de raad bij vaststelling van het integrale herstelplan om:
  - a. een plafond te hanteren bij beschikkingen Specialistische GGZ en Hoog-Specialistische GGZ van 5000 minuten
  - b. een maximum volume van 104 uur begeleiding individueel per jaar (2u/week) te hanteren voor begeleiding of ondersteuning aan jeugdigen, ouders en/of hun omgeving
  - c. een maximum volume van 104 uur BHI/jaar en 104 dagdelen behandeling groep per jaar te hanteren voor behandeling jeugd niet zijnde GGZ primair gericht op problematiek in het dagelijks functioneren
  - d. De tariefstelling Omnibuzz te wijzigen per 1 juli 2021 van €0,71 naar €0,83 per zone (klanttarief)
  - e. in Wmo onderzoek voor hulp in de huishouding een inkomenstoets te hanteren en hiermee het inkomen van de inwoner mee te laten wegen in het bepalen of er een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning ingezet moet worden. Voor niet AOW-gerechtigden een inkomensgrens van 200% van het bruto wettelijk minimumloon te hanteren. Voor AOW-gerechtigden een inkomensgrens van 150% van het bruto wettelijk minimumloon te hanteren.
  - f. de legeskosten voor een parkeerkaart worden verhoogd met de kosten voor medisch onderzoek.
  - g. het te verstrekken aantal dagen dagbesteding te maximeren tot 3 dagen.
4. de financiële vertaling voor de lopende begroting 2021 te verwerken via de eerste bestuursrapportage 2021.

Toelichting raadsvoorstel

---

1. Aanleiding

Conform de financiële verordening informeert het College de Raad via twee tussentijdse rapportages over de realisatie van het gemeentelijk beleid van het lopende boekjaar. Naast de jaarrekening 2020 en de in voorbereiding zijnde eerste bestuursrapportage 2021 is in het eerste kwartaal van 2021 gebleken dat we 2020 met tekorten op het sociaal domein hebben afgesloten, dat die tekorten zonder maatregelen in 2021 doorlopen en er druk staat op het behalen van alle taakstellingen uit de begroting 2021. Met het voorliggende herstelplan sturen we bij zodat we in 2021 de geprognoseerde tekorten kunnen opvangen.

Wij hebben u hier in een aantal stappen in de afgelopen periode over geïnformeerd:

- 6 april 2021 Raadsinformatiebrief 'Verhoogd risico financiële situatie Jeugd'
- 19 april 2021 Werkvergadering gemeenteraad
- 23 april 2021 Raadsinformatiebrief 'Grip op het Sociaal Domein – Beheersmaatregelen'
- 18 mei 2021 Opiniërende raadsvergadering incl. toelichting op hoofdlijnen

Korthedshalve hebben wij onder hoofdstuk 5 alleen een samenvatting van de eerdere verstrekte informatie opgenomen en hebben wij deze niet meer opnieuw integraal opgenomen omdat u deze informatie reeds heeft ontvangen en opiniërend heeft besproken tijdens de raadsvergadering van 18 mei 2021.

2. Doelstelling

De reguliere rapportages en momenten uit de begrotingscyclus zijn ongewijzigd van toepassing in 2021. Het nu voorliggende herstelplan betreft een tussentijdse interventie om bij te kunnen sturen in het kalenderjaar 2021 in verband met geprognoseerde tekorten en aanwezige risico's.

3. Uitgangssituatie

De uitgangssituatie die is gehanteerd voor het hersteldocument betreft:

- Jaarrekeningresultaat 2020
- Lopende begroting 2021
- Bevindingen Q1 2021 zoals toegelicht tijdens de werkvergadering van 19 april 2021 en opiniërende raadsvergadering van 18 mei 2021.

Beheersmaatregelen zijn nodig in verband met de geprognoseerde tekorten in het sociaal domein en de risico's met betrekking tot de taakstellingen in de begroting 2021.

4. Rol gemeente

De gemeente Beesel is verantwoordelijk voor de eigen financiële positie en een (meerjarig) sluitende begroting.

5. Toelichting

Om tot passende oplossingen te komen is het van belang om helder te hebben waardoor de tekorten van 2020 en de geprognoseerde tekorten ten opzichte van de begrotingen 2021 zijn ontstaan:

Specifiek voor sociaal domein

- Stijging door stapeling van extra vraag en hogere kosten (in lijn met landelijke trend en het vooralsnog uitblijven van passende compensatie vanuit het Rijk);
- Focus ligt vanuit beleidskeuzes in de uitvoering op goede zorg;
- Verbetertraject om meer grip op het sociaal domein te krijgen, mede op basis van bevindingen visitatiecommissie, is op verschillende onderdelen opgepakt maar is nog niet overal doorgevoerd of afgerond;

Gemeentebreed (inclusief sociaal domein)

- Extra impact door de coronacrisis. Zowel rondom vraag en aanbod als voor onze organisatie;
- Keuzes in de begroting 2020 én 2021 waarin we een aantal risico's hebben genomen. Deze werkwijze is gemeentebreed toegepast op alle domeinen. Met de kennis van toen 'verantwoord', op basis van de stapeling die we zien achteraf té risicovol;
- Stuurinformatie was gemeentebreed onvoldoende beschikbaar waardoor signalering van trends niet tijdig heeft plaatsgevonden en bijsturing niet eerder mogelijk was. Hier hebben we met het nieuwe systeem (oplevering 30 november 2020) een grote stap in gezet waardoor we nu veel meer inzicht hebben. De overgang naar een dergelijk nieuw systeem was enerzijds afhankelijk van de oplevering van een aantal 'basis op orde' projectonderdelen en anderzijds vraagt dit maanden werk om daadwerkelijk in te richten en in gebruik te kunnen nemen;

Om op basis van bovenstaande invloeden in 2021 bij te kunnen sturen en naar structurele aanpassingen toe te werken vanaf 2022 gaan we met een aantal reeds ingezette trajecten door en zullen we 2021 aanvullende keuzes moeten maken over toekomstige jaren: van goede zorg naar goede en betaalbare zorg binnen het sociaal domein en verkleinen risico's door over de hele breedte 'realistisch' te begroten (bijstelling 'knop' Risicovol ramen en inzet reserves zoals in de begroting van 2021 is toegepast):

- Diverse lobbytrajecten lopen door voor structureel meer middelen vanuit Rijk;
- Afronding traject sturing en inkoop SD voor 2022 en verder;
- Inzicht in stuurinformatie, waardoor we nu eerder kunnen signaleren en bijsturen;
- Beheersmaatregelen Sociaal Domein. Focus verleggen naar goede betaalbare zorg;
- Beheersmaatregelen organisatie;
- Vergroten toekomstbestendigheid (maatschappelijk en economisch) door slimme investeringen.

Integraal Herstelplan.

Toelichting financieel, juridisch en risico's zijn in onderstaand overzicht gecombineerd.

I. Deelplan 'Grip op het sociaal domein

Voor dit deelplan is besluitvorming nodig over de zowel de financiële als beleidsmatige aspecten. Deze besluitvorming zal vervolgens integraal onderdeel worden van de eerste bestuursrapportage zodat deze besluiten correct en op de juiste plaats worden verwerkt. Het betreft de aanscherping van het toegangsmanagement, het leveranciersmanagement waarin we met plafonds gaan werken en passen we de werkprocessen aan waarin de nadruk meer op de regierol komt te liggen (in plaats van vanuit hulpverlening) en we een 4-ogen principe met kwaliteitsmedewerkers invoeren. Daarnaast monitoren we maandelijks, waardoor we tijdig bij kunnen sturen als resultaten tegenvallen.

A. Verhogen budget SD met extra bijdragen (€ 660.000)

De bijdragen die we vanuit het Rijk ontvangen gerelateerd aan het sociaal domein voegen we aan het sociaal domein budget toe om extra kosten / tekorten op te vangen. Het overzicht is in het herstelplan opgenomen.

B. Bezuinigingen 2021 SD

Alle beheersmaatregelen en bezuinigingen zijn in het herstelplan in de bijlage toegevoegd.

Voor een aantal bezuinigingen is een expliciet raadsbesluit noodzakelijk vanwege de financiële impact en/of inhoudelijke beleidsaanpassing, vandaar een nadere toelichting op deze onderdelen:

Beheersmaatregelen Jeugd

Specialistische GGZ en Hoog-Specialistische GGZ (€ 200.000,-)

Beleidsmatig: Maximum van 5000 minuten per jaar (her)invoeren en beschikkingen afwijzen met een groter volume. Daarnaast gaan we ook uit van een maximale looptijd van een jaar. Indien in een uitzonderlijk geval toch een hoger volume of een langere looptijd nodig is, kan alleen met een gedegen onderbouwing worden herbeschikt na besluitvorming door college. Risico blijft hierbij de (toename) van externe verwijzingen door bevoegde verwijzende instanties in de gemeente.

Begeleiding of ondersteuning aan jeugdigen, ouders en/of hun omgeving (€ 140.000,-)

Beleidsmatig: We hanteren een standaard maximum volume van 104 uur begeleiding individueel per jaar (2u/week). Uitzonderingen alleen nog mogelijk onder bijzondere specifieke omstandigheden. Binnen de lopende beschikkingen wordt er door de toegang gestuurd op tijdige afschaling indien de hulp niet meer of in mindere mate nodig is. Zodra het kan afbouwen naar een lagere frequentie of zwaarte.

Behandeling niet zijnde GGZ primair gericht op problematiek in het dagelijks functioneren (€ 22.500,-)

Beleidsmatig: We hanteren een standaard maximum volume van 104 uur Behandeling individueel (BHI)/ jaar en 104 dagdelen behandeling groep per jaar. Uitzonderingen alleen nog mogelijk onder bijzondere specifieke omstandigheden. Binnen de lopende beschikkingen wordt er door de toegang gestuurd op tijdige afschaling indien de hulp niet meer of in mindere mate nodig is. Zodra het kan afbouwen naar een lagere frequentie of zwaarte. De kinderen die gebruik maken van het product Behandeling Groep (BHG) Midden en BHG Zwaar, verblijven overdag op een medisch kinderdagverblijf van PSW. Veelal hebben deze kinderen de diagnose ernstig meervoudige beperking. Echter zijn deze kinderen vaak nog te jong om voor een WLZ-indicatie in aanmerking te komen. Het CIZ ordent dan namelijk dat kinderen zich mogelijk nog kunnen ontwikkelen. Dit is echter casusafhankelijk. De toegang tot BHG voor deze kinderen wordt pas beschikt na concrete afwijzing door het CIZ.

Beheersmaatregelen WMO

Tarief aanpassing Omnibuzz (€ 3.500)

We passen het klanttarief van €0,71 naar €0,83 per zone aan en laten deze maatregel per direct (15 juni 2021) in werking treden. Hiermee dringen we het geprognostiseerde tekort terug.

Beleidsmatig: Deze aanpassing is regionaal in voorbereiding voor alle gemeenten in de regio vanaf 2022. Voorgesteld wordt om deze maatregel eerder in te voeren in de gemeente Beesel. Deze was in de meerjarenbegroting reeds voorzien en tariefstelling betreft een lokale bevoegdheid.

Eigen bijdrage Huishoudelijke hulp (€ 50.000)

We stellen voor om een inkomensafhankelijke toets op aanvragen Wmo Hulp in de Huishouding in te voeren. Op basis verplichte eigen bijdrage te bepalen kan in 2021 voor het laatste half jaar een besparing opleveren van € 50.000,-. De inschatting hiervan is complex omdat er op dit moment nog een aantal juridische belemmeringen zitten aan deze werkwijze en het dus lastig inschatten is wat het effect van bezwaar en beroep gaat zijn op deze beschikkingen. Meerdere gemeenten bereiden een gelijksoortige regeling voor. Hiermee dringen we het geprognostiseerde tekort terug.

Beleidsmatig: Uw raad wordt gevraagd om een besluit te nemen over het hanteren van de inkomensafhankelijke toets op aanvragen Wmo Hulp in de Huishouding. Deze inkomensafhankelijke toets zal door het college in de Nadere Regels worden vastgelegd op de collegevergadering van 22 juni 2021, hierna zal deze ook gepubliceerd worden.

In de inkomensafhankelijke toets wordt een onderscheid gemaakt tussen wel en niet AOW gerechtigden. Reden hiervoor is dat een niet AOW gerechtigde meer loonheffing afdraagt en dus netto minder overhoudt dan een AOW gerechtigde.

Hiernaast zal er altijd onderzoek plaatsvinden, wordt de inwoner geholpen in het vinden van een oplossing binnen eigen kracht bijvoorbeeld door te verwijzen naar de particuliere voorzieningen in de gemeente. Wanneer blijkt dat een inwoner het toch niet financieel kan dragen om zelf de oplossing te betalen dan wordt dit ook nader onderzocht.

Aanpassing leges kosten parkeerkaart (€ 2.400)

Beleidsmatig: We passen de legesverordening aan door toevoeging van de kosten voor medisch onderzoek van € 152,75, dit komt dus bovenop de huidige kosten van € 39,40.

Dagbesteding (€ 13.000)

Beleidsmatig: De volgende wijzigingen rondom het beleid met betrekking tot dagbesteding voeren we door:

- Maximaal te verstrekken dagen dagbesteding wordt 3;
- Bij meer dan 2 dagen dagbesteding wordt een WLZ indicatie aanvraag vereist of een medische noodzaak moet aangetoond zijn.
- Bij dagbesteding 'zwaar' dient een WLZ indicatie aangevraagd worden of een medische noodzaak moet aangetoond zijn.
- Eerst wordt gebruik gemaakt van een Open inloop locatie voordat we overgaan tot indicatie.

C. Inzet transformatiebudget (neutraal)

Inzet transformatiebudget Sociaal Domein (€ 102.000,-, neutraal) om de ingezette ontwikkeling mogelijk te maken. Een van de cruciale succesfactoren is dat we de beheersmaatregelen in en met alle uitvoerende teams goed kunnen vormgeven en daar is intensieve begeleiding bij nodig in het kader van learning by doing.

II. Deelplan organisatie

Op dit moment is geen aanvullende besluitvorming noodzakelijk. De geschetste ontwikkelingen zijn voor dit moment ter kennisname. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn zullen we dit via de reguliere P&C cyclusmomenten aan u voorleggen.

Tevens onderzoeken we de haalbaarheid van een plan rondom ons eigen vastgoed, maatschappelijke functies en de ontwikkeling van onze organisatie na corona. Hiervoor zal op basis van de genoemde uitgangspunten een separaat voorstel volgen zodra we zicht hebben op haalbaarheid en financiële impact.

Een risico hierbij is hoe de landelijke CAO onderhandeling zich ontwikkelt. Wij hebben in de begroting 2021 50k opgenomen om de effecten van de nieuwe CAO op te kunnen vangen. De huidige inzet in de onderhandeling is echter hoger. Mogelijk is de huidige raming om het resultaat van de CAO onderhandeling op te vangen ontoereikend. Indien nodig voeren we ingrijpendere maatregelen door

(tijdelijke bevrozing vacatures en/of stoppen tijdelijke contracten) indien daar in de loop van het jaar aanleiding voor is.

III. Deelplan extra inkomsten en slimme investeringen

Op dit moment is geen aanvullende besluitvorming noodzakelijk op het gebied van de taakstellingen 2021. De inzet op het binnenhalen van subsidies en cofinanciering loopt volop. Risico dat we hierbij lopen is dat we wel zicht hebben op diverse co-financieringsmogelijkheden maar deze bedragen niet altijd 1 op 1 ter dekking zijn van reguliere begrotingsonderdelen. Vaak betreft het een extra budget of een budget ter dekking van een 'tekort' waardoor dat deel niet uit bijvoorbeeld een eigen reserve hoeft te worden betaald. Daarnaast geldt dat als we alleen de kapitaallasten dekken uit de reguliere begroting dan vormt het in te rekenen voordeel ook alleen de kapitaallasten. Dit hebben we bij de begroting 2021 onvoldoende onderkend waardoor het realiseren van deze taakstelling een risico vormt.

Met de inzet op de in het herstelplan opgenomen speerpunten proberen we deze opbrengsten te vergroten in verband met de in de herstelplan toegelichte risico's en voegen we maatschappelijke en economische impulsen toe. De kapitaallasten kunnen we bij dergelijke initiatieven dekken uit het budget 'Vitale voorzieningen' dat hier voor bedoeld is.

Voor de verschillende ontwikkelingen volgen separate voorstellen zoals dat gebruikelijk is.

IV. Deelplan bezuinigingen korte termijn

Op dit moment is geen aanvullende besluitvorming noodzakelijk. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn zullen we dit via de reguliere P&C cyclusmomenten aan u voorleggen. Meer concreet betekent dit dat we met een voorstel komen ter dekking van het geprognostiseerde tekort op de toeristenbelasting via de eerste bestuursrapportage.

Risicoparagraaf

Zoals u in dit voorstel en in het herstelplan ziet, zijn niet alle beheersmaatregelen zonder risico. Doordat er veel factoren meespelen en we niet alle onderdelen zelf in de hand hebben bestaat er een reële kans dat we een of meerdere onderdelen niet bewerkstelligen. In dat kader zorgen we ervoor dat we via de deelplannen II en IV extra maatregelen voorbereiden indien dat noodzakelijk blijkt. De grootste risico's zien we op dit moment bij Jeugd, WMO, organisatie en het tijdig en volledig binnenhalen van de beoogde extra inkomsten.

6. Visie Blij in Beesel

Vanuit de gezonde financiële positie van de Gemeente Beesel kunnen we met en voor onze gemeenschap invulling geven aan de doelstellingen uit de gemeenschapsvisie 'Blij in Beesel'. Het is van belang om deze gezonde positie te behouden om dit ook in de toekomst te kunnen blijven doen. Het herstelplan draagt hier, ondanks maatregelen voor de korte termijn, voor de langere termijn aan bij.

7. Toegankelijkheid

In onze begroting creëren we ruimte om toegankelijk te zijn voor onze gemeenschap als het gaat om diverse steunmaatregelen. Een aantal van deze maatregelen staan door de oplopende kosten op het sociaal domein in dat domein onder druk. In het herstelplan hebben we voor 2021 gezocht naar wat haalbaar is binnen deze context. Voor 2022 en de jaren daarna zullen we in de komende periode opnieuw moeten afwegen wat we lokaal 'goed genoeg' vinden in relatie tot de financiële positie (meer structurele inkomsten vanuit het Rijk, andere inkomsten, lastenverhoging of is 'minder' ook goed genoeg).

8. Duurzaamheid

Duurzaamheid kent zowel een maatschappelijke als economische component. Enerzijds is een duurzame financiële balans onderdeel van de opgave en anderzijds moet ook worden bewaakt dat dit niet onevenredig ten koste gaat van de maatschappelijke opgave. Daarnaast vormt de totale duurzaamheidsopgave voor de middellange tot lange termijn tevens een belangrijk aandachtspunt omdat het een programma betreft waar de kosten voor de baten uit zullen gaan. Financieel evenwicht op de korte termijn is dus van belang om ook met de verdere duurzaamheidsopgave aan de slag te kunnen in de komende jaren.

Bijlagen

- Herstelplan Gemeente Beesel
- Besluit van de raad van de gemeente Beesel tot wijziging van de Verordening van de raad van de gemeente Beesel op de heffing en invordering van leges gemeente Beesel 2021 (Legesverordening gemeente Beesel 2021) (behorend bij beslispunt 3f)